

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 271/07-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. februára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha prerokoval sťažnosť P. H., B., zastúpeného advokátom JUDr. S. J., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 1 T 16/04 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Ntv 30/2005 a sp. zn. 3 To 101/2005 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. H. podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 101/2005 p o r u š e n é b o l o .

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 101/2005 p o r u š i l základné právo P. H. podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Sťažnosti P. H. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania P. H. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. S. J., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 27. decembra 2005 doručené podanie P. H., B., zastúpeného advokátom JUDr. S. J., B., ktoré bolo označené ako „*Sťažnosť proti porušovaniu základných práv a slobôd podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky*“. Z obsahu podania vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 T 16/04 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Ntv 30/2005 a sp. zn. 3 To 101/2005.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že uznesením Okresného súdu Bratislava I z 23. októbra 2002 sp. zn. 3 Nt 179/02 bol vzatý do väzby podľa § 68 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Na predbežnom prejednaní obžaloby rozhodol krajský súd podľa § 192 Trestného poriadku, že sa sťažovateľ ponecháva vo väzbe. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť odôvodnenú jeho nepriaznivým zdravotným stavom, a tým, že dôvody väzby pominuli.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Ntv 30/2005 zo 14. júla 2005 bolo rozhodnuté o predĺžení lehoty trvania väzby do 21. januára 2006. Uvedené uznesenie považoval sťažovateľ zároveň za rozhodnutie o sťažnosti proti ďalšiemu ponechaniu vo väzbe.

Sťažovateľ podal 19. augusta 2005 krajskému súdu žiadosť o prepustenie z väzby, kde predovšetkým poukázal na svoje závažné ochorenie, ťažkosti s nohami. Znalec konštatoval, že zdravotný stav obvineného svedčí o nedostatočnej zdravotnej starostlivosti, pričom v prípade nedodržania princípov liečby treba predpokladať ďalšie zhoršovanie stavu. Lekárske konzílium Ústavu na výkon väzby B. (ďalej len „ÚVV“), ktoré sa zišlo 25. júla 2005, s poukázaním na zdravotný stav sťažovateľa konštatovalo, že je potrebné prostredníctvom advokáta iniciovať prepustenie z väzby. Správa riaditeľa ÚVV z 11. augusta 2005 taktiež uvádza, že u sťažovateľa ide o závažné chronické ochorenie, ktoré v podmienkach ÚVV má napriek intenzívnej starostlivosti zhoršujúci sa charakter. V žiadosti o prepustenie z väzby poukázal sťažovateľ na dôvodnú aplikáciu inštitútu upustenia od vykonania trestu odňatia slobody pre nevyliciteľnú a životu nebezpečnú chorobu aj pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby, t. j. pri upustení od vykonania väzby pre nevyliciteľnú a životu nebezpečnú chorobu.

Sťažovateľ podal 21. septembra 2005 krajskému súdu doplnenie žiadosti o prepustenie z väzby, pretože špecialista zo „štátnej nemocnice“ (teda nie väzenskej nemocnice) konštatoval nevyhnutnosť urgentnej liečby. Zároveň požiadal krajský súd z tohto dôvodu o urýchlené prerokovanie a rozhodnutie vo veci. Sťažovateľ podal najvyššiemu súdu 22. septembra 2005 ďalšiu žiadosť o urýchlené prerokovanie a rozhodnutie o jeho väzobnej veci. Napokon sťažovateľ podal sťažnosť adresovanú predsedovi najvyššieho súdu podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorej predmetom bola žiadosť o preskúmanie postupu senátu najvyššieho súdu v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 3 To 96/2005 a 3 To 101/2005.

Najvyšší súd zamietol uznesením sp. zn. 3 To 101/2005 z 10. novembra 2005 sťažnosť obvineného proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 T 16/04 s tým, že zhoršenie zdravotného stavu nie je samo osebe dôvodom na prepustenie z väzby, pretože zdravotnú

starostlivosť počas trvania väzby môže zabezpečiť zdravotnícke zariadenie ÚVV. Najvyšší súd uviedol, že zároveň rozhodol aj o všetkých podaniach sťažovateľa doručených do vydania predmetného rozhodnutia, a teda aj o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Podľa sťažovateľa najvyšší súd v uznesení o predĺžení lehoty trvania väzby sp. zn. 3 Ntv 30/2005 zo 14. júla 2005 rozhodol zároveň o sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 T 16/04 o ponechaní vo väzbe. Sťažovateľ ďalej uvádza, že príslušným súdom na rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby v konaní pred súdom je krajský súd. Rozhodnutie najvyššieho súdu o sťažnosti proti ponechaniu vo väzbe sp. zn. 3 To 101/2005 nemožno podľa sťažovateľa považovať za rozhodnutie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 19. augusta 2005.

Sťažovateľ je v dôsledku uvedeného postupu krajského súdu a najvyššieho súdu zbavený možnosti opakovať svoju žiadosť o prepustenie z väzby v periodických lehotách, lebo táto možnosť je viazaná na právoplatné rozhodnutie o predchádzajúcej žiadosti.

Z toho vyplýva, že postupom najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 3 Ntv 30/2005 a krajského súdu v konaní sp. zn. 1 T 16/04 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru. Tým, že nebolo doteraz rozhodnuté, došlo aj k porušeniu základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru. Tým, že sa najvyšší súd nezaoberal všetkými dôvodmi podania, porušil čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napokon sťažovateľ považuje pobyt vo väzbe, ktorým mu je spôsobované závažné duševné a psychické utrpenie sprevádzané rapídny zhoršovaním zdravotného stavu spojeným s bezprostredným ohrozením jeho života, pričom utrpenie je spôsobené nemožnosťou poskytnutia adekvátnej zdravotnej starostlivosti, za porušenie čl. 3 dohovoru a čl. 16 ods. 2 ústavy.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a po prerokovaní veci rozhodol týmto nálezom:

„Základné práva sťažovateľa, a to práva:

- podľa Čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy a čl. 5 ods. 1 a ods. 4 Dohovoru, podľa ktorého možnosť pozbaviť osobnej slobody je len z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, v zmysle ktorého do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu, a ktoré obsahuje aj právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby a aj právo na prepustenie z väzby ak je táto nezákonná;
- Čl. 50 ods. 3 Ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru, ktorým sa každému zaručuje právo na obhajobu;
- Čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktorým sa zaručuje právo na spravodlivý súdny proces;
- Čl. 16 ods. 2 Ústavy a čl. 3 Dohovoru, ktorým sa zaručuje ochrana pred mučením a podrobením sa krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu;

boli postupom Najvyššieho súdu SR vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Ntv 30/2005 a 3 To 101/2005 a postupom Krajského súdu v Bratislave pod sp. zn. 1 T 16/04 porušené.

Podľa § 56 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu, Ústavný súd uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Ntv 30/2005 zo dňa 14.07.2005 zrušuje.

Podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu, Ústavný súd prikazuje Krajskému súdu Bratislava, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 1 T 16/04 konal v súlade s Trestným poriadkom a rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby zo dňa 19. 08. 2005.

Podľa § 36 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu priznáva sa sťažovateľovi náhrada trov právneho zastúpenia splatná do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. S. J..“

II.

Uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 271/07-21 z 11. decembra 2007 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd prerokoval túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ v odpovedi z 12. novembra 2007 na výzvu a tiež aj najvyšší súd vo vyjadrení z 22. januára 2008 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd preto pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu sťažnosti a z listinných dôkazov.

Zo sťažnosti a spisového materiálu, ktorý si ústavný súd vyžiadal, vyplynulo, že spôsob rozhodovania o väzbe v prerokovávanej veci bol veľmi neprehľadný. Z tohto dôvodu ústavný súd považuje za vhodné uviesť nasledovnú časovú rekapituláciu sťažovateľovho prípadu:

- 23. októbra 2002 bol sťažovateľ okresným súdom vzatý do väzby,
- 16. februára 2005 na predbežnom prejednaní obžaloby krajský súd rozhodol podľa § 192 Trestného poriadku o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa a jeho trestná vec bola vrátená prokurátorovi na došetrenie; sťažovateľ podáva sťažnosť proti výroku o trvaní väzby v uznesení sp. zn. 1 T 16/04,
- 14. júla 2005 najvyšší súd predlžuje lehotu trvania väzby do 21. januára 2006 uznesením sp. zn. 3 Ntv 30/2005; sťažovateľ sa domnieva, že týmto rozhodnutím najvyšší súd reagoval na sťažnosť podanú proti uzneseniu o trvaní väzby podľa § 192 Trestného poriadku,
- 19. augusta 2005 sťažovateľ žiada krajský súd o prepustenie z väzby,
- 21. septembra 2005 sťažovateľ dopĺňa predchádzajúcu žiadosť,
- 22. septembra 2005 sťažovateľ žiada o urýchlené prerokovanie a rozhodnutie,
- 17. októbra 2005 sa sťažovateľ sťažuje predsedovi najvyššieho súdu,

- 10. novembra 2005 najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 3 To 181/2005 o zamietnutí sťažnosti podanej proti uzneseniu o trvaní väzby podľa § 192 Trestného poriadku, pričom v odôvodnení uviedol, že týmto vybavuje aj všetky ostatné podania; najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 To 96/2005 zamietol sťažnosť krajského prokurátora proti uzneseniu o vrátení veci do prípravného konania.

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

V citovaných ustanoveniach týkajúcich sa práva na osobnú slobodu je obsiahnuté aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (pozri obdobne nález sp. zn. III. ÚS 7/00).

Ústavne akceptovateľné v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy je držanie osoby vo väzbe z dôvodov a na čas ustanovený zákonom, ako aj také zaobchádzanie s ňou, ktoré zodpovedá zákonu, to znamená Trestnému poriadku. Požiadavku neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby ustanovuje výslovne § 72 ods. 2 Trestného poriadku, v ktorom sa uvádza, že o takej žiadosti sa musí neodkladne rozhodnúť.

V náleze sp. zn. III. ÚS 7/00, v ktorom sa ústavný súd zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru, okrem iného uviedol, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj I. ÚS 18/03).

Požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru teda nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné

(Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. novembra 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. decembra 2000, § 33- 36, mutatis mutandis I. ÚS 18/03).

Ústavný súd konštatuje, že požiadavke urýchlenosti väzobného rozhodovania musí zodpovedať aj rozhodovanie o sťažnosti proti uzneseniu o ponechaní vo väzbe podľa § 192 Trestného poriadku.

Hlavná námietka sťažovateľa spočíva v tom, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby rozhodol nepríslušný súd a príslušný súd nerozhodnutím o jeho žiadosti porušil právo na urýchlené rozhodnutie o väzbe. Ústavný súd zo spisového materiálu zistil, že sťažovateľ podal najprv sťažnosť proti rozhodnutiu o ponechaní vo väzbe podľa § 192 Trestného poriadku, potom krajský súd predĺžil jeho väzbu a napokon sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie. Napriek tomuto poradiu o sťažnosti proti ponechaniu vo väzbe, ktorá bola podaná ako prvá, rozhodol najvyšší súd až na poslednom mieste. Z tejto skutočnosti vznikla zvláštna, neprirodzená situácia, spočívajúca v tom, že prv bolo rozhodnuté o predĺžení väzby a potom o ponechaní vo väzbe, pričom uvedené „ponechanie“ by správne malo trvať do predĺženia väzby. Zároveň sa nerozhodnutím najvyššieho súdu o trvaní väzby skomplikovala možnosť krajského súdu rozhodovať o žiadosti o prepustenie z väzby, pričom túto právnu situáciu vyriešil najvyšší súd paušálnym rozhodnutím o trvaní väzby, kde sa zmieňuje aj o žiadosti o prepustenie z väzby. Taktiež nemohol sťažovateľ žiadať opätovne o prepustenie z väzby z rovnakých dôvodov. Najvyšší súd rozhodol po ôsmich mesiacoch od podania sťažnosti. Takáto extrémna doba zjavne porušuje čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy. Z uvedeného vyplýva, že kľúčovým nedostatkom, ktorý zapríčinil neprehľadnú situáciu vo väzobnom rozhodovaní a narušil tak právnu istotu sťažovateľa, bolo príliš dlhé rozhodovanie najvyššieho súdu o sťažnosti proti ponechaniu vo väzbe. Z uvedeného nedostatku vyplynuli všetky ostatné právne problémy, vrátane otázky príslušnosti súdu. Ústavný súd konštatuje, že záver o porušení čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy najvyšším súdom dostačujúcim spôsobom reaguje na právnu situáciu, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal.

2. Sťažovateľ ďalej namieta porušenie čl. 16 ods. 2 ústavy tvrdiac, že postupom najvyššieho súdu došlo voči nemu k zlému zaobchádzaniu.

Zo sťažnosti a z trestného spisu vyplýva, že o predĺžení väzby rozhodoval najvyšší súd 14. júla 2005. Lekárske správy referujúce o zlom zdravotnom stave nezlučiteľnom s pobytom vo väzbe boli predmetom rozhodovania až v žiadosti o prepustenie z väzby. Najvyšší súd tieto skutkové okolnosti bral na vedomie v rozhodovaní o sťažnosti proti ponechaniu vo väzbe. Na tomto mieste ústavný súd už nerieši otázku, či sa mal prv žiadosťou o prepustenie z väzby zaoberať krajský súd, pretože tieto procesné nedostatky už boli pričítané najvyššiemu súdu v predchádzajúcej časti rozhodnutia.

Ústavný súd interpretuje čl. 16 ods. 2 ústavy v súlade s judikatúrou ESĽP k čl. 3 dohovoru. Podľa judikatúry ESĽP môže väznenie osoby, ktorá je nemocná, nastoliť problém v zmysle čl. 3 dohovoru.

Podľa ESĽP čl. 3 dohovoru zakotvuje jednu z najzákladnejších hodnôt demokratickej spoločnosti. Zakazuje absolútne, za každých okolností zlé zaobchádzanie. Zlé zaobchádzanie však musí dosahovať isté minimum závažnosti. Opatrenia, ktorými dochádza k zbaveniu slobody, sú obvykle doprevádzané ponížením a utrpením. Nemožno si však myslieť, že umiestnenie vo väzbe samo osebe predstavuje problém z hľadiska čl. 3 dohovoru. Tento článok nemôže byť vykladaný tak, že zakladá všeobecnú povinnosť prepustiť osobu držanú vo väzbe zo zdravotných dôvodov alebo ju umiestniť do civilnej nemocnice, aby dostala lekársku starostlivosť špecifického typu. V každom prípade však čl. 3 dohovoru ukladá štátu povinnosť, aby zabezpečil, že každý väzeň je zadržovaný za podmienok, ktoré sú zlučiteľné s úctou k ľudskej dôstojnosti, že podmienky výkonu opatrení nevystavujú dotyčného tiesni alebo pocitom takej intenzity, ktorá prevyšuje nevyhnutnú úroveň utrpenia, ktorá je vlastná zbaveniu slobody, a že s ohľadom na praktické požiadavky väznenia budú zdravie a blaho väzňa zabezpečované adekvátnym spôsobom, hlavne poskytovaním náležitej lekárskej starostlivosti (porov. rozsudky ESĽP Kudla v. Poľsko, Mouisel v. Francúzsko).

Z uvedeného ústavný súd odvodzuje, že samotný zlý zdravotný stav nie je dôvodom na prepustenie z väzby, ak však zdravotné dôvody majú vplyv na existenciu dôvodov väzby, súd musí zvážiť, či je nutné naďalej obmedzovať osobnú slobodu obvineného.

Ústavný súd v nálezoch sp. zn. III. ÚS 194/06 a III. ÚS 86/05 uviedol, že základné právo podľa čl. 16 ods. 2 ústavy má aj procedurálnu zložku. Táto procedurálna zložka spočívala v povinnosti štátu vykonať účinné úradné vyšetrenie trestných oznámení sťažovateľov, resp. ich tvrdení uvedených pri výsluchu v trestnom konaní.

Ústavný súd konštatuje, že zo sťažovateľových podaní vyplýva, že tento, hoc výslovne nenamietal čl. 13 dohovoru, mal tzv. arguable claim, to znamená predbežnú preukázanosť, že vzhľadom na jeho zdravotný stav môže dochádzať pobytom vo väzbe voči nemu k zlému zaobchádzaniu. Inými slovami, zo sťažovateľových podaní vyplýva, že jeho tvrdenie o možnom zlom zaobchádzaní bolo hájiteľné (k tzv. arguable claim porov. rozsudky EŠLP Iliev v. Bulharsko, č. 53121/99, § 46; Barta v. Maďarsko 26137/04).

V okolnostiach prerokovávanej veci predstavuje procedurálnu zložku čl. 16 ods. 2 ústavy povinnosť súdu adekvátne sa vysporiadať s argumentáciou, že ďalšie pokračovanie vo väzbe môže ohroziť zdravotný stav sťažovateľa. Najvyšší súd veľmi lakonicky odpovedal na mimoriadne závažné fakty, ktoré predložil sťažovateľ, keď skonštatoval, že zdravotné dôvody nie sú dôvodom prepustenia z väzby.

V žiadosti o prepustenie z 19. augusta 2005 sťažovateľ cituje konštatovanie jeho zlého zdravotného stavu lekársnym konzíliom ÚVV a list riaditeľa ÚVV. V doplnení žiadosti o prepustenie z väzby sťažovateľ uviedol, že bol väzenskými lekármi informovaný, že sa listom obrátili na orgány činné v trestnom konaní s návrhom na prepustenie z väzby. Títo lekári zároveň konštatovali, že napriek skutočnosti, že v zmysle zákona o zdravotnej starostlivosti sú oni zodpovední za stav ošetrovaného pacienta, necítia sa byť naďalej zodpovední za ďalšie zhoršovanie jeho zdravotného stavu, keďže riadne a včas informovali orgány činné v trestnom konaní o nemožnosti poskytnúť sťažovateľovi primeranú zdravotnú starostlivosť.

Najvyšší súd sa mal riadne vysporiadať s otázkou, či zdravotný stav sťažovateľa ovplyvňuje väzobné dôvody (v sťažovateľovom prípade úteková a predstižná väzba) berúc do úvahy doterajšie trvanie väzby.

Tým, že najvyšší súd nenaplnil uvedené požiadavky, porušil svojím rozhodnutím procedurálny komponent základného práva sťažovateľa podľa čl. 16 ods. 2 ústavy. K uvedenému ústavný súd dodáva, že aj keď sťažovateľ namietať len postup najvyššieho súdu, ústavný súd aby sa vyhol prílišnému formalizmu, vnímal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 101/2005 ako súčasť konania vedeného pod uvedenou spisovou značkou. Už konštatovaná neprimeraná dĺžka posudzovaného konania v okolnostiach danej veci prispela svojou intenzitou k porušeniu čl. 16 ods. 2 ústavy a čl. 3 dohovoru.

3. Sťažovateľ namieta aj porušenie čl. 5 ods. 1 dohovoru. Jeho sa môže týkať len čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ktorý chráni osobnú slobodu vo vzťahu k vzatiu do väzby. Sťažovateľ však nenamieta dôvodnosť samotného vzatia do väzby, ale skutočnosť, že o dôvodnosti ďalšieho trvania väzby nebolo rozhodnuté riadne a urýchlene. Z uvedeného vyplýva, že čl. 5 ods. 1 dohovoru nie je aplikovateľný na prejednávajúcu sťažnosť.

4. Sťažovateľ namieta tiež porušenie práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru a čl. 50 ods. 3 ústavy. Porušenie týchto práv bolo namietané len v súvislosti s rozhodovaním o väzbe. Samotná urýchlenosť rozhodovania o väzbe je dostatočne pokrytá časťou rozhodnutia o porušení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru. Nemožnosť sťažovateľa byť obhajovaný v konaní o väzbe nemožno vnímať ako samostatné porušenie práva na obhajobu, pretože ak je súd nečinný, je veľmi obmedzená aj možnosť obhajoby. Ústavný súd v okolnostiach danej veci nepovažuje za aplikovateľné napadnuté ustanovenia garantujúce právo na obhajobu.

5. Ústavný súd dospel k záveru, že nemožno vyhovieť sťažovateľovi v časti, v ktorej sa domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti treba uviesť, že z doterajšej judikatúry ústavného súdu jednoznačne vyplýva, že čl. 17 ústavy týkajúci sa osobnej

slobody obsahuje jej základné hmotné a tiež procesné atribúty vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy o práve na súdnu ochranu [porov. uznesenie sp. zn. III. ÚS 135/04 (Zbierka nálezov a uznesení ústavného súdu, ročník 2004, diel prvý, str. 494 a nasl., č. rozhodnutia 39/2004) a uznesenie sp. zn. III. ÚS 277/07 (www.concourt.sk)]. Neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na konanie o osobnej slobode vyplýva z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok vo veci De Wilde et al. v. Belgicko z 18. júna 1971, séria A, č. 12, § 76).

6. Sťažovateľ žiadal vysloviť porušenie označených práv uznesením najvyššieho súdu o predĺžení väzby sp. zn. 3 Ntv 30/2005 a zrušiť toto uznesenie. Zo sťažnosti vyplýva, že argumentácia sťažnosti nesmerovala proti uvedenému rozhodnutiu. Sťažovateľ žiadal predmetné uznesenie zrušiť pravdepodobne z toho dôvodu, že v čase podania sťažnosti išlo o titul väzby. Vzhľadom na skutočnosť, že argumentácia nesmerovala proti napadnutému rozhodnutiu, a vzhľadom na to, že v priebehu konania pred ústavným súdom (19. januára 2006) bol sťažovateľ prepustený z väzby, ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovuje.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti v týchto častiach nevyhovoval (bod 5 výrokovej časti tohto rozhodnutia).

7. Sťažovateľ nepožadoval priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

8. Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu taktiež žiadal, aby ústavný súd zaviazal porušovateľa jeho základných práv na náhradu trov konania. Ústavný súd rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. S. J. Právny zástupca trov konania nevyčíslil. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trov konania v sume 5 302 Sk za dva úkony právnej služby z roku 2005 a režijný paušál v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Úhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2008